

[Christiani.]

Pengemængden, som er sat i Cirkulation, fastholdes stadig af Omløbet, alle Priser er forhøjede, og der er ingen Kraft, der trækker tilbage mod den normale Tilstand. Prisniveauet kan kun bringes nedad derved, at de overflødige Pengemidler trækkes ud af det økonomiske Liv og tilintetgøres, hvilket vil være en yderst pinefuld Proces.

Desuden vil alle Omkostninger være steget; thi i Forventning om, at den skete Prisstigning er varig, vil f. Eks. Landejendomme og Fabriksanlæg være omsat til høje Priser, der foruddiskonterer de bedre Fortjenstmuligheder; Lønnen vil være steget, da Produktionen under det høje Prisniveau har kunnet bære øgede Lønomskostninger o. s. v. Det vil derfor ses, at for at komme tilbage til Tilstanden før Inflationen, vil det ikke blot være nødvendigt at formindske de tilstedeværende Pengemidler gennem trykkende Skatter for derved at faa Priserne ned, men denne Proces maa uvægerligt ledsages af en Krisetid, hvor Produktionsanlæggene ikke til de nu lavere Priser kan bære Løn- og Renteomskostninger og derfor maa gaa fallit, før de kan opbygges igen paa det nye Prisgrundlag.

Der er derfor en reel Forskel mellem de to ovennævnte tænkte teoretiske Tilfælde: en Prisstigning, der udelukkende skyldes Vareknaphed, kontra en Inflation, der udelukkende skyldes Valutapolitikken, og til syvende og sidst bliver den afgørende Forskel netop den, at kun i det sidste Tilfælde bliver der Tale om en virkelig Omkostningsstigning.

Paa dette Moment synes Professor Axel Nielsen da ogsaa at lægge den afgørende Vægt, idet Professoren netop paapegede, at det store Spørgsmaal, naar man er inde i en stærk Prisstigningsperiode, bliver, om man kan komme ned igen uden gennem en Krise; kun hvis dette ikke er Tilfældet, bør man tale om en inflatorisk Prisstigning. Denne Definition er i og for sig overmaade klar; den fortaber sig ikke i nytteløse Spekulationer over, hvem eller hvad der bærer Skylden for Prisstigningen, men sætter straks Fingeren paa det ømme Punkt og spørger, hvorledes det skal gaa i Fremtiden. Kan vi holde vore økonomiske Forhold sunde, eller driver vi ind mod Krisen? Det er det egentlige alvorlige

Spørgsmaal, som optager Sindene — langt mere end akademiske Diskussioner om selve Inflationsbegrebet.

Professor Axel Nielsen konkluderer nærmest i, at vi for Tiden *ikke* er inde i en inflatorisk Udvikling af den Art, at den gennem øgede Omkostninger forbereder en uundgaaelig Krise, og dette sit Standpunkt forklarer Professoren med, at da der hersker en saa afgørende Varemangel, kan Erhvervslivet ikke benytte de frigjorte Pengemidler til Investering i nyt Varelager eller nye Produktionsmidler, og vi ser derfor heller ikke Aktieemissioner som under den forrige Verdenskrig. Der er enkelte Undtagelser, nemlig de Erhverv, som fremdeles oprettholder Produktionen; f. Eks. bygger Fiskeriet Kuttere, og Landmændene investerer i Bygningerne; men dette er ikke af saa overvejende Betydning, at det bringer den fremtidige Udvikling i Fare.

Professoren beklagede, at man ikke i Fjor forandrede Kronekursen til 1 Mark = 1 Kr. 40 Øre, thi i saa Fald vilde den Penge- rigelighed, som nu volder saa mange Problemer og øver opadgaaende Tryk paa Prisniveauet, være blevet formindsket.

Det, det gælder om, bliver først og fremmest, om vi kan holde Produktionsfaktorernes Priser nede, saaledes at disses Stigning ikke nødvendiggør en Stigning af Varepriserne — thi kun i saa Fald kan vi efter Krigen, naar Varemangelen er ophørt, vende tilbage til det gamle Prisniveau uden en Krise.

Jeg er ganske enig med Professor Axel Nielsen i, at det væsentligste Spørgsmaal netop bliver at hindre en Omkostningsstigning — men mindre enig i den Opfattelse, at dette skulde være lykkedes, og at man tør haabe paa, at det ogsaa fremdeles vil lykkes.

Jeg vil her pege paa, at Lønnen udgør langt den vigtigste af alle vore Omkostninger — i det lange Løb bestaar disse, som paavist af Professor Jørgen Pedersen, udelukkende i Udgifter til importerede Varer samt indenlandsk Løn paa alle Produktionens Stadier. Lønnen er allerede nu steget 20 pCt., og man er i Færd med at indrette et „skrællet“ Pristal, der skal være vejledende for senere Lønfastsættelser. Er det nu Mening, at man herved vil bane Vej for en Stigning af Lønnen, saa